

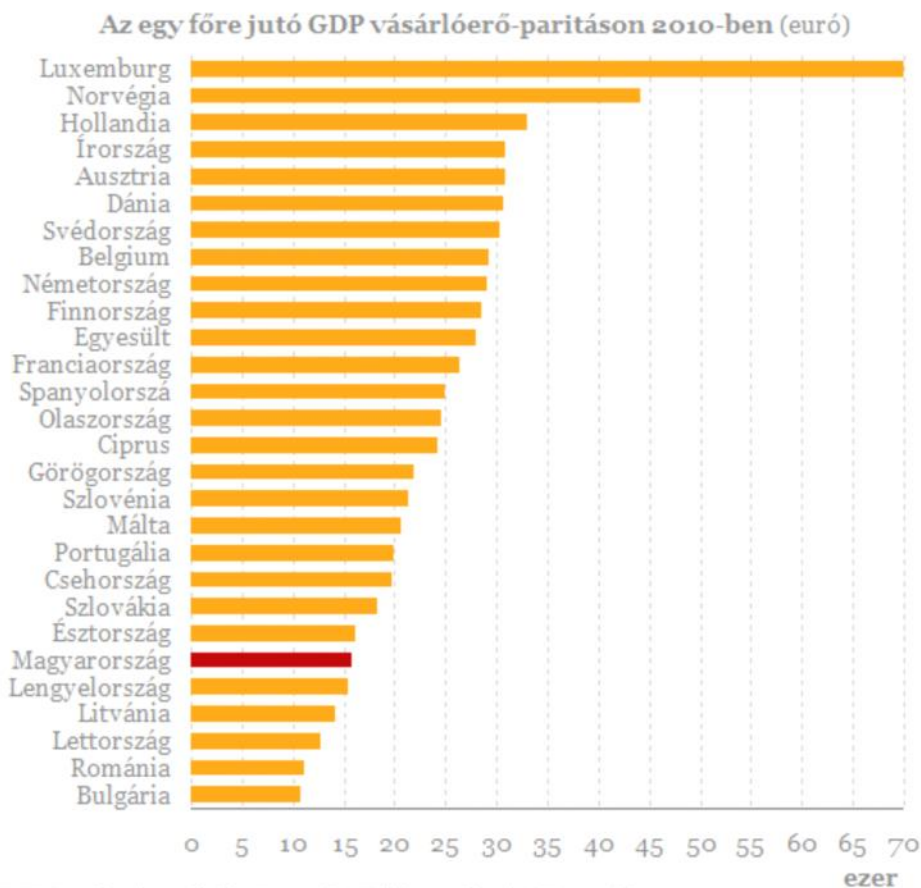
Meddig bírja Magyarország?

2011. augusztus 31. 06:45 [English version](#)

Magyarországon az állam a dolgozó réteg teljesítőképességéhez képest európai viszonylatban is kiemelkedő mértékben telepedik rá a gazdaságra - mutat rá a Budapesti Corvinus Egyetem kutatócsoportja. A kutatásból többek között kiderül, hogy mi köti össze Luxemburgot, Magyarországot és Norvégiát valamint hogy mi az, amiben az európai országok közül csak Görögország és Olaszország előzi meg hazánkat. A kutatásvezető Szebeni Dávid közgazdász ugyanakkor az államadósság érzékeltetésére is új mutatószámot vezetne be az ismert GDP arányos mutató mellé.

Portugáliától Romániáig

A BCE Gazdaságpolitika és Világgazdasági Tanszékeinek kutatása a kormányzat által beszedett bevételekre és az államadósságra koncentrált, ám előtte az egy főre jutó GDP alapján egy olyan nyolc másik országból álló mezőnybe helyezte Magyarországot, amelyekkel e fejlettségi mutató reális összehasonlítással kecsegtet. Társaink a mezőnyben egy kivétellel természetesen az Unió keleti bővítésének tagállamai közül kerültek ki, úgymint: Csehország, Szlovákia, Lengyelország, Észtország, Lettország, Litvánia, valamint Románia és a kivételt jelentő Portugália.

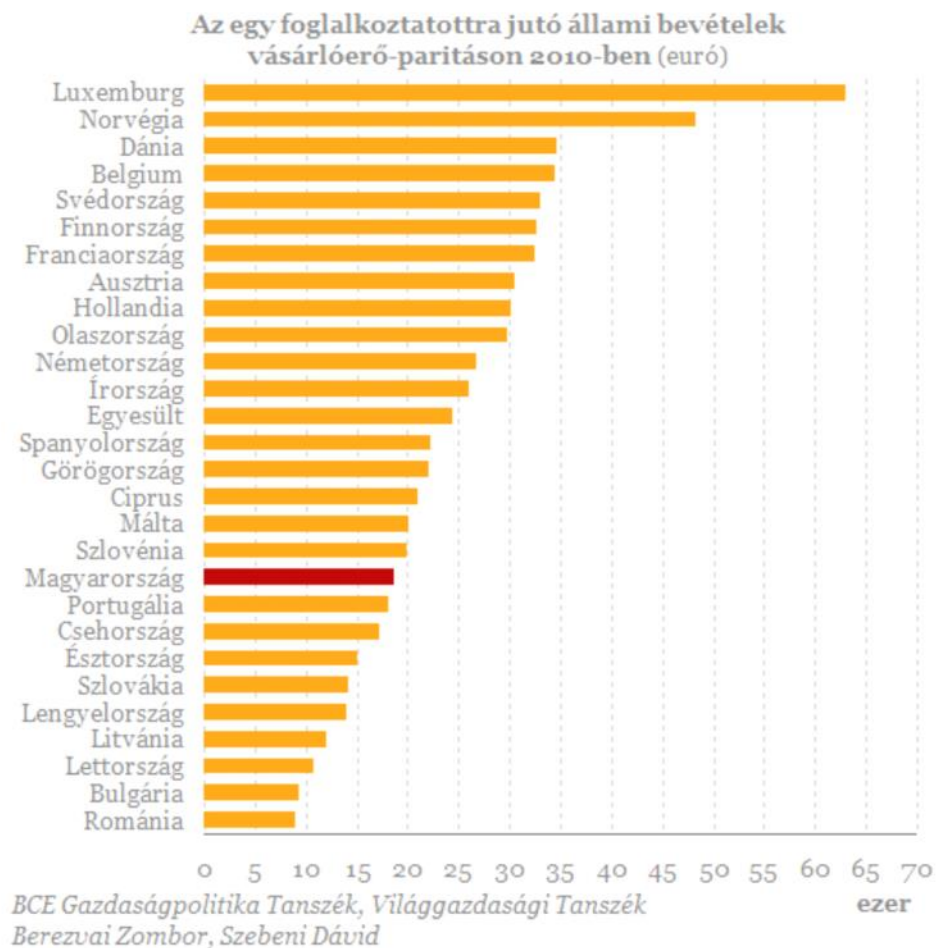

*BCE Gazdaságpolitika Tanszék, Világgazdasági Tanszék
Berezvai Zombor, Szebeni Dávid*

"A kutatási számítások során minden adatot, a GDP-t, a béreket, a bevételeket és az államadósságot vásárlóerő-paritáson vettük figyelembe, hogy minél jobban közelítsünk az egyes országok tényleges teherbíró képességéhez. Kiindulási pontunk emellett úgy szólt, hogy egyes miniállamokat kivéve az országokban értékeket főként a munka teremti, így az állam finanszírozása végső soron a foglalkoztatottak és munkaadók vállán nyugszik. Ezért igyekeztünk a kormányzati bevételeket és az államadósságot a foglalkoztatási viszonyokra koncentrálni vizsgálva" - mondta el Berezvai Zombor kutató.

Visszafogott bevételek?

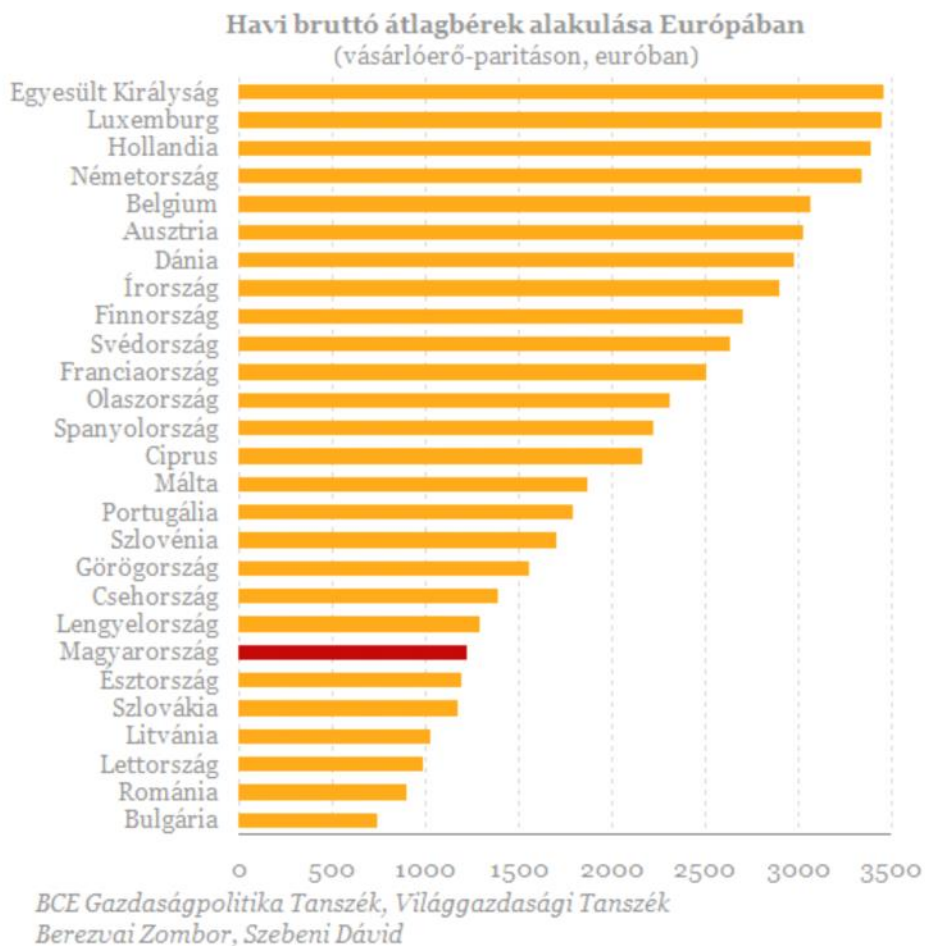
Az egyes országokban képet alkothatunk a kormányzat étvágyáról, ha összesítjük a központi kormányzat, a helyi önkormányzatok és a társadalombiztosítási alapok éves bevételeit. Eszerint egy foglalkoztatottra vetítve a luxemburgi és norvég kormányzat képes magához húzni a legértékesebb tortaszéletet, míg Bulgária és Románia megközelítőleg 9 ezer euró értékkel a sor végén áll. Magyarország 18 491 euróval első pillantásra szolidnak tűnik. A figyelmesebb szemlélő azonban észreveheti, hogy szűkebb, GDP/fő alapján válogatott mezőnyében mindenkit megelőz. Ebben már az alacsony magyar foglalkoztatás hatása tükröződik.

Tovább vizsgálva a problémát azonban egyértelműen kiderül, hogy a magyar állam önmérséklete csak a látszat.

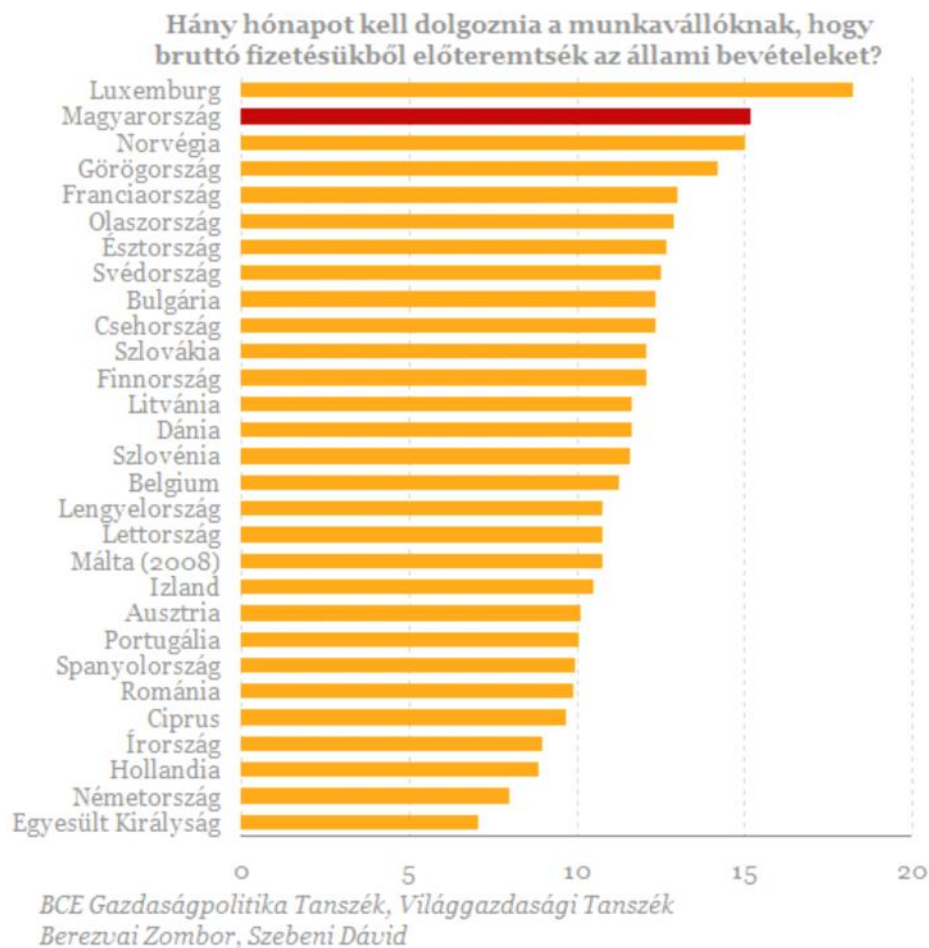
Tényleg keveset keresünk?

Bruttó átlagbérek szempontjából Magyarország vásárlóerő-paritáson 29 európai ország között a legalsó negyedben helyezkedik el. A visegrádi országok közül csak Szlovákia nem előz meg bennünket. Ez utóbbi sem tarthat már sokáig, mivel az egy főre jutó GDP-ben a szlovákok már elhaladtak mellettünk, és hacsak nem válnak latin-amerikai társadalommá, úgy a GDP-t rövidesen követi az átlagbér is. A legtöbb esetben az OECD által számolt speciális bruttó bérekkel számoltunk, amelyek a munkáltató által fizetendő adót, járulékot is figyelembe veszik. Azért döntöttünk így, mert a munkáltató részére ez a foglalkoztatás költsége, ez az ár, ami ténylegesen mutatja, hogy mennyit hajlandók fizetni valaki munkájáért. Természetesen a közszféra okozta torzításoktól el kell tekintenünk" - mondja Szebeni Dávid kutatásvezető.

De legalább a kormányzati elvárások nagyok...

Szemléletes képet kaphatunk a kormányzatok országuk teljesítőképességéhez viszonyított bevételi igényeiről, ha eljátszunk a gondolattal, hogy vajon egy átlagbéren kereső hány havi munkájára lenne szükség ahhoz, hogy hazájában az egy foglalkoztatottra eső kormányzati bevételeket megtermelje. Elképesztő módon egy ilyen rangsorban Magyarország Európa élmezőnyében találja magát. Magyarországon és Norvégiában ez a szám 15 hónap, míg a hozzánk hasonló fejlettségű országokban ez 10-től 13 hónapig terjed.

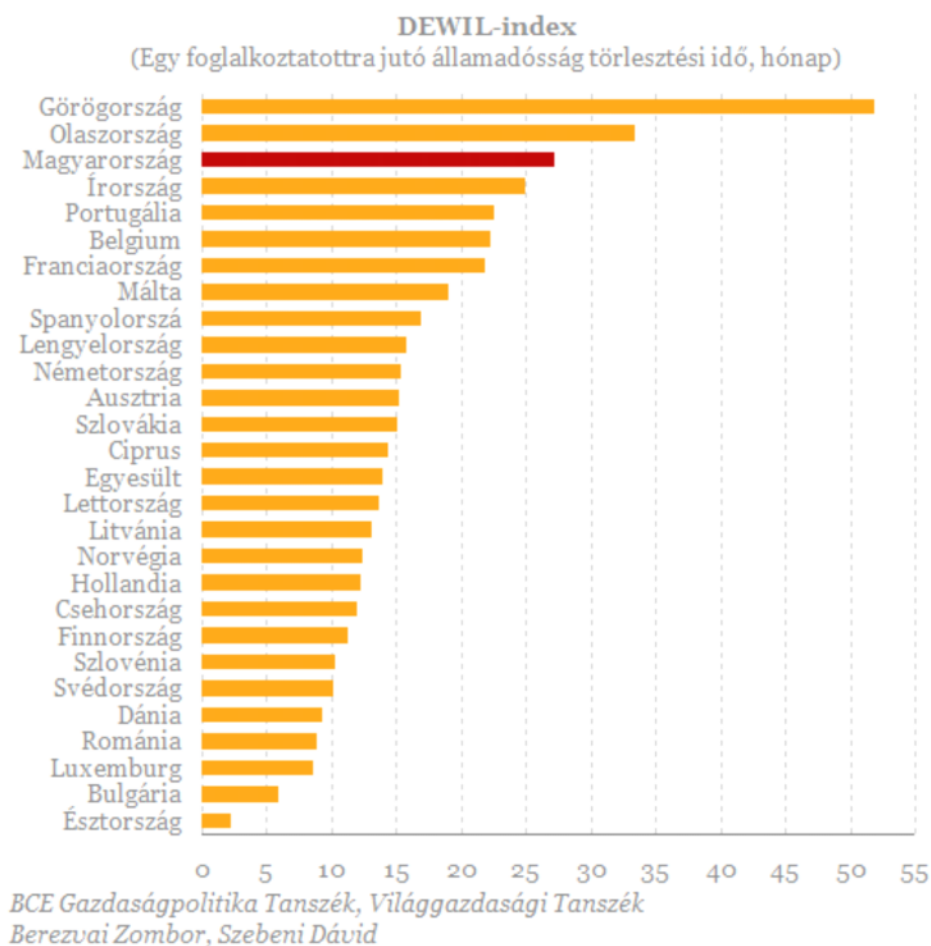
A kormányzati bevételeket tovább bontva kitűnik, hogy Magyarország esetében a központi kormányzat túlsúlyos (Luxemburgon kívül Málta előzi még meg hazánkat). A társadalombiztosítási alapok esetében a felső harmadban, az önkormányzatoknál azonban a középmezőnyben vagyunk. Közvetlen versenytársainknál a mutató értéke Románia esetében a legalacsonyabb (9,8 hónap) és Észtországnál a legmagasabb (12,6 hónap).

Összefoglalva: nem csupán a foglalkoztatás szintje alacsony, hanem a magyarok bruttó átlagbére is. Az a bér, amelynek jelentős részét természetesen a túlméretezett állami bevételeket részben kielégíteni hivatott, élők munkáját sújtó kirívóan magas adóterhelés viszi el. A problémák így egymást gerjesztik.

"Természetesen ez egy elméleti mutatószám, nem közvetlenül az élők munkából származik minden állami bevétel, gondoljunk csak a különböző nyereségadókra vagy a kamatadóra. A rangsor persze egyértelműen elgondolkodtató. Luxemburg apró állam, kiugró adata speciális gazdaság szerkezetének köszönhető, amely a pénzügyi és jogi szolgáltatásokra alapszik. Magyarországnak azonban nincs mentsége arra, hogy miért itt tesz szert a kormányzat a legtöbb bevételre a foglalkoztatottak helyzetéhez képest" - magyarázza Berezvai Zombor.

DEWIL

A kutatás külön kitér az államadósság helyzetére, amelyet egy kevésbé ismert mutatószámmal (DEWIL) tesz szemléletessé. A BCE kutatói megvizsgálták, hogy az egy foglalkoztatottra jutó vásárlóerő-paritáson számolt bruttó államadósság hány havi vásárlóerő-paritáson számolt bruttó átlagbért tesz ki. Egyszerűbben megfogalmazva: elméletileg hány hónap alatt lehetne megszabadulni az államadósságtól. Innen az index neve, amely egy angol rövidítés: Debt-Wage Index of Liberty.

Az index szerint valóban másnak tűnik az európai adóssághelyzet, mint ahogyan a GDP arányos rangsorok mutatják. Egy dologban természetesen nincs vita: visszafizethetetlen adósságával Görögország áll az élen több, mint 51 hónappal. A meglepő azonban, hogy Olaszország 33 hónapja után Magyarország dobogós helyen szerepel több mint 27 hónappal. Versenytársaink igen változatosan szerepelnek 2 hónaptól (Észtország) 22,5 hónapig (Portugália).

"Ez az index véleményünk szerint hasznosan egészíti ki a GDP arányos államadósság mutatóját. Segít jobban megérteni, hogyan adósodhat el súlyos gond nélkül GDP arányosan egy ország nagyobb mértékben, mint egy másik, amely arányaiban kisebb tartozással sem tud megbirkózni. Árnyalja a képet, mivel még a mindenhol szívesen hivatkozott GDP arányos államadósság terén hazánk nál Németország, Írország, Franciaország, Belgium és Portugália is rosszabbul áll, addig a DEWIL-index szerint Magyarországot csak Görögország és Olaszország előzi meg. Írországban az utóbbi három év háborús időkhez mérhető költségvetési deficitet és 25 százalékról 96 százalékra ugró GDP arányos államadósságot hozott. A bérek és foglalkoztatottak számának figyelembe vételével azonban

Magyarország még mindig nehezebb helyzetű adós. Szerintem ez nem természetes egy visegrádi ország gazdasága részéről.

A túl magas DEWIL-index azt jelzi, hogy egy országot teljesítőképességéhez képest aránytalan adósság fojtogat, ez pedig nevéhez méltóan ördögi következményekkel jár." - figyelmeztet Szebeni Dávid, ugyanakkor hozzáteszi: Számos kutatásból - köztük a sajátunkból - is láthatjuk, hogy Magyarországon az állam aránytalan mértékben telepedett rá a gazdaságra. Ez önmagában még elfogadható lenne, ha a mindenkori kormányzat gazdaságélénkítési eredményei igazolnák az erős szerepvállalást. Sajnos ennek ellenkezője tűnik valószínűnek: a jóléti intézmények ismert problémái (nyugdíj, egészségügy, csőd szélén álló közintézmények) mellett további gondot jelent, hogy a körbetartozások jelentős részének elején maga a magyar állam és a dzsentri korszak legszebb hagyományait megtestesítő önkormányzatok állnak.

Az igazán arcpirító azonban az, hogy ugyanakkor a magyar állam a kibocsátott számla után elvárja az ÁFA befizetését a vállalkozásoktól (ami ideális esetben csak egyik állami zsebből a másikba pakolást jelentene). A 60-90 napon túli fizetések világában ez azt jelenti: nem elég, hogy a közsférának munkát végző vállalkozások nem jutnak pénzükhöz, de átmenetileg még ők maguk előfinanszírozzák azt a magyar államot, amelyet például Papp József docens a "hipokrita parazitizmus" iskolapéldájának tart. Ezért jelenhetnek meg időről-időre újsághírek, hogy állami megrendelés vitt csődbe egy-egy céget.

Sajnos több tekintetben az ilyen gyakorlatot folytató államok társadalmi szinten hosszútávon is béklyót vetnek a gazdaságra, amellyel akadályozzák lakóik jólétét. Őva intenek mindenkit attól, hogy a számokban aktuálpolitikai jelentést lásson. A problémák évtizedek alatt halmozódtak fel. Azonban az érdemi strukturális reformokat már nem lehet a végtelenségig halogatni, mert egy idő után a jelen társadalmi viszonyokba kódolt szegénységi csapda olyan kezelhetetlen mértékű tömeget állít elő, amely a jóléti struktúrák átalakításakor összeroppan és az országot is magával rántja." - zárja gondolatait a kutatás vezetője.

Megjegyzések:

Adatok forrása: Eurostat, OED: Taxing Wage 2009-2010. (OECD 2011), National Statistical Institute Bulgaria, CyStat Statistical Service, Latvijas Statistika, Statistics Lithuania, Romanian Statistical Office, saját számítások.

Az adatok a 2010-es évre vonatkoznak, kivéve a máltai átlagbért (2008). A vásárlóerő-paritásra számítás az Eurostat hivatalos 2010-es átváltási árfolyamán történt EU27 vetítési bázissal. Az OECD és a nemzeti statisztikai hivatalok eltérő számítási metodikája miatt egyes bruttó átlagbérek kalkulációja különbözhet a többségtől. Ennek megfelelően a bolgár, a ciprusi, a lett, a litván és a román bruttó bérek OECD módszer esetén a közölnél magasabbak lehetnek. A cikk lényegi mondanivalóján ez nem változtat, eredményeként Magyarország csupán még hátrébb kerülne a bérek rangsorában.

Cikk URL-je: http://www.portfolio.hu/gazdasag/meddig_birja_magyarorszag.154555.html